

Ο Πρόεδρος της **Ελληνικής** **Δημοκρατίας** στη **Γεωργία** και την **Αρμενία**

της Διαμαντένιας Ριμπά

Οι λαοί του κόσμου δεν πορεύονται μόνοι τους στο διάβα των αιώνων. Δημιουργούν σχέσεις μεταξύ τους, οι οποίες δοκιμάζονται, σφυρηλατούνται και ο χρόνος αποδεικνύει την αντοχή τους. Η Ελλάδα, λίκνο του πολιτισμού και της Δημοκρατίας, έχει το προβάδισμα και η ιστορία της είναι γνωστή στα πέρατα της γης. Εκπληκτικό συναίσθημα να ανακαλύπτεις στην πράξη τους γερούς δεσμούς της πατρίδας με χώρες και λαούς, που βρίσκονται μίλια μακριά. Δεσμοί πανάρχαιοι, δομημένοι σε γερές βάσεις, που σήμερα καλούνται οι ηγέτες μας να αξιοποιήσουν και να εμπλουτίσουν.

η επίσημη επίσκεψη του Προέδρου της Δημοκρατίας Κωνσταντίνου Στεφανόπουλου στη Γεωργία και στην Αρμενία από 9 έως 13 Μαΐου επιβεβαίωσε τις κοινές επιθυμίες για καλλιέργεια των σχέσεων με τα δύο αυτά νεοσύστατα κράτη, που προέκυψαν μετά τη διάλυση της ΕΣΣΔ. Σχέσεις αυθεντικές, που οι ρίζες τους χάνονται στα βάθη των αιώνων και σήμερα αποκτούν μια νέα δυναμική. Στο ταξίδι αυτό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας συνόδευσαν ο υφυπουργός Εξωτερικών, αρμόδιος για θέματα Απόδημου Ελληνισμού Γρηγόρης Νιώτης και ο υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας Αλέξανδρος Μπαλάς.

Πρώτος σταθμός η Γεωργία. Στο αεροδρόμιο της Τιφλίδας τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας υποδέχτηκε προσωπικά ο πρόεδρος της Γεωργίας Εντβαρντ Σεβαρντνάζε, ο οποίος του επιφύλαξε ιδιαίτερα θερμή και εγκάρδια υποδοχή. Εκεί ήταν και πολλοί ομογενείς μας με ελληνικές σημαίες στα χέρια και ζεστά χαμόγελα, που μας κάνανε να νιώσουμε σαν στο σπίτι μας. Το μεγάλο πανό στα ελληνικά “Καλωσόρισες Πρόεδρε” έδινε ξεκάθαρα το στίγμα - οι Έλληνες της Γεωργίας είναι η χρυσή γέφυρα μεταξύ των δύο χωρών. Το είπε άλλωστε και ο πρόεδρος Σεβαρντνάζε προσφωνώντας τον πρόεδρο Κ. Στεφανόπουλο στην τιμητική βραδιά στην Όπερα της γεωργιανής πρωτεύουσας στις 9 Μαΐου. “Οι Έλληνες, που αναγκάστηκαν να βρουν καταφύγιο στη Γεωργία, σήμερα είναι αγαπητοί και σεβαστοί από όλους. Κατά τις μακραίωνες σχέσεις μας, οι Έλληνες συνέβαλαν σημαντικά στην ανάπτυξη της χώρας μου ως άξιοι χριστιανοί πολίτες”.

Η νέα σελίδα που άνοιξε η επίσκεψη του Προέδρου της Δημοκρατίας Κ. Στεφανόπουλου στη Γεωργία, εκφράζει την απόλυτη επιθυμία των δύο λαών για μεγαλύτερη προσέγγιση στο μέλλον. Οι δύο νέες συμφωνίες που υπεγράφησαν για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και τη δικαστική αρωγή, έρχονται να προστεθούν στις 20 συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ των δύο χωρών από την ίδρυση της Δημοκρατίας της Γεωργίας.

Σε συνέντευξη Τύπου, που δόθηκε από τους δύο προέδρους, επισημάνθηκε η καλή συνεργασία στον πολιτικό τομέα και η επιθυμία να προωθηθούν οι συνεργασίες στον οικονομικό τομέα, όπου υπάρχει έλλειμμα. Στην προσπάθεια αυτή η Ελλάδα μπορεί να προσφέρει πολλά μέσα από τον ΟΣΕΠ, όπου προεδρεύει αυτό το εξάμηνο. Να θυμίσουμε ότι η Ελλάδα διευκόλυνε τη Γεωργία και την Αρμενία να γίνουν μέλη της τράπεζας του ΟΣΕΠ.

Ο πρόεδρος Σεβαρντνάζε ευχαρίστησε τον Πρόεδρο Κ. Στεφανόπουλο για τη μεγάλη ανθρωπιστική βοήθεια, που παρείχε η χώρα μας και τόνισε ότι η Γεωργία προσβλέπει στη στήριξη της Ελλάδας για την ένταξη της στις ευρωπαϊκές δομές.

Επίσημα εγκαίνια του ιατρικού κέντρου “Ιπποκράτης” στην Τιφλίδα

Όταν για πρώτη φορά ο Αντρίου Αβενς επισκέφθηκε πριν από πενήντα χρόνια στη Γεωργία τις περιοχές όπου ζουν ομογενείς μας, διαπίστωσε την άθλια κατάσταση στον τομέα της υγείας. Τότε έδωσε και την υπόσχεση πως δε θα επιστρέψει με άδεια χέρια. Και έκανε πράξη τα λόγια του. Ξεκίνησε το μεγαλόπνοο τριετές πρόγραμμα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης του ΣΑΕ για τη δημιουργία 21 ιατρικών κέντρων σε χώρες της πρώην ΕΣΣΔ, με συμπαγή ελληνικό πληθυσμό. Από την περασμένη χρονιά λειτουργεί ήδη στην πρωτεύουσα της Γεωργίας το πρώτο από αυτά με 17 κλινικές. Τα επίσημα εγκαίνια έγιναν στις 9 Μαΐου από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας Κ. Στεφανόπουλο, τον υφυπουργό Εξωτερικών Γρηγόρη Νιώτη και τον πρόεδρο του ΣΑΕ Α-

Κ. Στεφανόπουλος, Σεβαρντνάζε.

ντρίου Αβενς. Ο πρόεδρος Κ. Στεφανόπουλος τόνισε ότι το κέντρο αυτό, που δημιουργήθηκε με χρήματα, που συγκεντρώθηκαν το Μάιο του 1998 από τον παγκόσμιο έρανο του ΣΑΕ, αποδεικνύει τη δύναμη του απόδημου Ελληνισμού. Σήμερα το ιατρικό κέντρο “Ιπποκράτης” περιβάλλει δωρεάν σε καθημερινή βάση περί τους 350 ασθενείς ελληνικής και μη καταγωγής.

Στις 13 και 14 Μαΐου 1999 ο πρόεδρος του ΣΑΕ εγκαίνιασε και άλλα δύο ιατρικά κέντρα στην Τσάλκα και το Τσικισβάρι, που προσφέρουν ουσιαστική ανακούφιση στους κατοίκους των περιοχών.

Χάσαμε πολλές πατρίδες, όμως δεν χάσαμε τους πατριώτες...

Η συνάντηση του Προέδρου της Δημοκρατίας Κ. Στεφανόπουλου με εκπροσώπους της ελληνικής ομογένειας στη Γεωργία αναμφισβήτητα ήταν το πιο συναισθηματικό κομμάτι της πρώτης επίσημης επίσκεψής του στη χώρα αυτή. Η καρδιά των Ελλήνων χτυπά πάντοτε στους παλμούς της ιστορικής πατρίδας, που πολλοί από αυτούς δεν έχουν γνωρίσει. Οι σημερινές συνθήκες για τους περίπου 70.000 ομογενείς μας που έχουν απομείνει στη Γεωργία, δεν είναι άνετες. Αρκεί να πούμε ότι οι συντάξεις είναι μίζερες, μόλις 6 \$. Με τα χρήματα αυτά μπορεί κανείς να πάρει μόνο ένα ψωμί την ημέρα.

Ο πρόεδρος Κ. Στεφανόπουλος μίλησε με ιδιαίτερη συγκίνηση στους Έλληνες, που παραβρέθηκαν στη συνάντηση. “Στην Ελλάδα είναι εύκολο να είσαι Έλληνας, στο εξωτερικό όμως είναι πιο δύσκολο. Ξέρω ότι με υπερφάνεια φέρετε το όνομα του Έλληνα σε αυτό τον ξένο τόπο και τιμάτε την πατρίδα με την παρουσία σας εδώ. Γνωρίζω τις

περιπέτειες της προσωπικής σας ιστορίας, που αποτελεί τμήμα της πρόσφατης Ελληνικής ιστορίας και σε πολλά σημεία δεν είναι καθόλου ευχάριστη. Κάτω από δύσκολες συνθήκες, που πέρασε ο τόπος και το έθνος μας ξεριζωθήκατε από την πραγματική σας πατρίδα, τον Πόντο και υποστήκατε μύριες όσες περιπέτειες, ώσπου να βρείτε μια καινούργια πατρίδα. Αισθάνομαι ιδιαίτερη εκτίμηση προς τους Ποντίους στην Ελλάδα και σε άλλες περιοχές, που είναι ένα πολύτιμο κομμάτι του Ελληνικού έθνους, το οποίο προσέφερε και προσφέρει και σήμερα στη χώρα μας τεράστιες υπηρεσίες”.

Ο πρόεδρος Κ. Στεφανόπουλος σημείωσε ότι οι δυνατότητες της ελληνικής πολιτείας δεν είναι ανάλογες με την επιθυμία για βοήθεια και εξήρε τις δραστηριότητες του υφυπουργού Εξωτερικών Γρηγόρη Νιώτη και του ΣΑΕ για την ενίσχυση και την κάλυψη των αναγκών του πονεμένου αυτού τμήματος του Ελληνισμού.

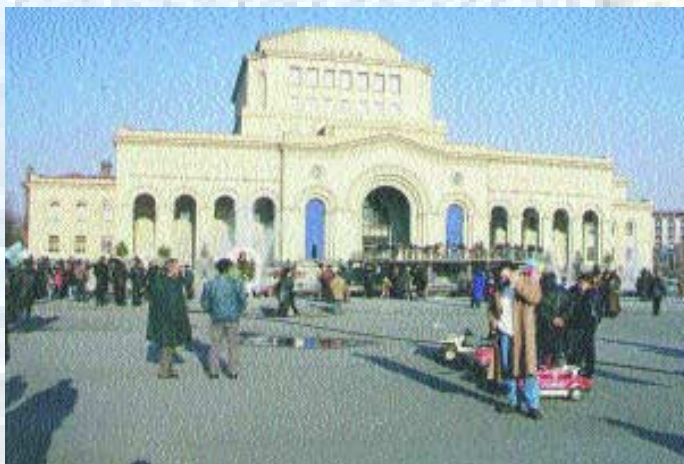
Ο κ. Στεφανόπουλος επεσήμανε το έλλειμμα που υπάρχει στην πατρίδα μας στην εκμάθηση της ποντιακής διαλέκτου και ιστορίας και με έμφαση τόνισε: “Χάσαμε πολλές πατρίδες, όμως δεν χάσαμε τους πατριώτες”.

Στη συνάντηση με τους εκπροσώπους της ελληνικής ομογένειας στη Γεωργία ήταν ο υφυπουργός Εξωτερικών Γρ. Νιώτης, ο υφυπουργός Εθνικής Οικονομίας Α. Μπαλτάς, ο πρόεδρος του ΣΑΕ Αντρίου Αθηνς, ο πρόεδρος ΣΑΕ Ευρώπης Α. Ασλανίδης κ.α.

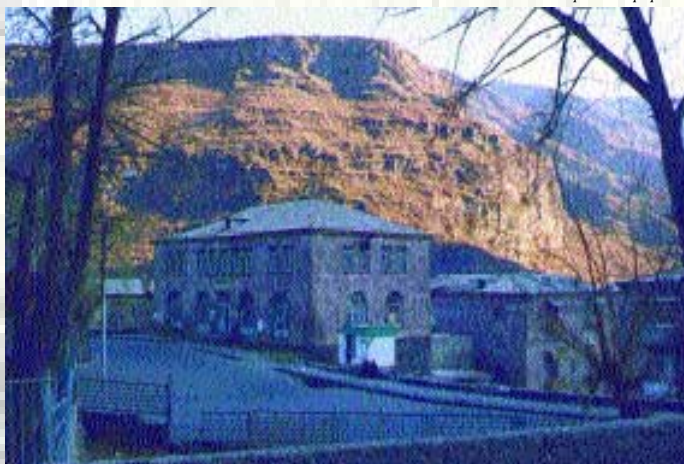
Ο υφυπουργός Εξωτερικών Γρ. Νιώτης παρέδωσε στον πρόεδρο της Ομοσπονδίας Ελληνικών Κοινοτήτων Γεωργίας Κυριάκο Ιορδανίδη τη ετήσια επιχορήγηση της ΓΤΑΕ, που ανέρχεται στο ποσό των 42.000 \$, για την κάλυψη των αναγκών και τόνισε ότι θα είναι πάντα κοντά στους ομογενείς. Οι σχέσεις του κ. Νιώτη με τον Ελληνισμό στις χώρες της πρώην ΕΣΣΔ δεν είναι κάτι καινούριο. Το 1994 επικεφαλής μεγάλης αντιπροσωπίας επισκέφθηκε τις χώρες αυτές, χαράσσοντας μια νέα συνεργασία των ομογενών με την πατρίδα, που για δεκαετίες ολόκληρες τους είχε ξεχάσει.

Η ελληνική γλώσσα στη Γεωργία

Αρκετοί ομογενείς μας στις παρευξέινες χώρες δεν μιλούν την ελληνική γλώσσα, λόγω της διαίτης σταλινικής πολιτικής, που απαγόρευε μεταξύ άλλων και την εκμάθησή της.

Κεντρική πλατεία Ερεβάν.

Αλαβέρνι - Δημαρχείο.

Σήμερα η ελληνική γλώσσα, που από το 1996 είναι μια από τις επίσημες στη Γεωργία, αποτελεί βασικό στοιχείο για την καλλιέργεια των σχέσεων μεταξύ των δύο χωρών, που οριοθετούνται από νέους στόχους. Συνολικά σε 16 γεωργιανά σχολεία γίνεται η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας από 24 εκπαιδευτικούς, που επιχορηγούνται από το ΕΙΥΑΠΟΕ. Παράλληλα το ίδρυμα έχει υιοθετήσει ειδικό πρόγραμμα συγγραφής και έκδοσης ελληνικών σχολικών εγχειριδίων. Συντονιστής του προγράμματος είναι ο διευθυντής του Ινστιτούτου Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών στην Τιφλίδα καθηγητής Ρίτζμα Γκορντζεζιάνη. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας επισκέφθηκε το Ινστιτούτο, όπου σήμερα πάνω από 200 φοιτητές παρακολουθούν τα μαθήματα Αρχαίων και Νέων Ελληνικών. Ο πρύτανης του πανεπιστημίου της Τιφλίδας Ρόιν Μετρεβέλη σε ειδική πανηγυρική τελετή τίμησε τον κ. Στεφανόπουλο με το ανώτατο μετάλλιο του ιδρύματος.

Επίσημη επίσκεψη του ΠτΔ Κ. Στεφανόπουλου στην Αρμενία

Η πτήση από Τιφλίδα για Ερεβάν διαρκεί μόλις 30 λεπτά. Από το αεροπλάνο διακρίνουμε μπροστά μας την όμορφη πρωτεύουσα της Αρμενίας, που απλώνεται στην κοιλάδα του Αραράτ. Στο βάθος του ορίζοντα στην επικράτεια της Τουρκίας, τα δύο αγέρωχα βουνά το Μικρό και μεγάλο Αραράτ, με τις βουνοκορφές χιονισμένες, μας θύμισαν την ένδοξη ιστορία του τόπου και τις δοκιμασίες του αρμενικού έθνους. Τα σύνορα με την Τουρκία είναι κλειστά. Αθελά μου θυμήθηκα τον Πετσαδάκτυλο. Και δεν ήταν τυχαίο. Με το λαό της Αρμενίας μας συνδέουν κοινές ιστορικές μνήμες και επιθυμίες, που σήμερα σηματοδοτούν τη νέα πορεία που χαράσσουν οι ηγεσίες της Ελλάδας και της Αρμενίας. Η αρμενική γενοκτονία και η υποδοχή στην Ελλάδα των περίπου 100.000 Αρμενίων προσφύγων τα χρόνια εκείνα συνέτειναν στην ενίσχυση των σχέσεων των δύο χωρών.

Η σημερινή Αρμενία καταλαμβάνει μό-

Στην Ελλάδα είναι εύκολο να είσαι Έλληνας, στο εξωτερικό όμως είναι πιο δύσκολο. Ξέρω ότι με υπερηφάνεια φέρετε το όνομα του Έλληνα σε αυτό τον ξένο τόπο και τιμάτε την πατρίδα με την παρουσία σας εδώ...

νο το 10% των εδαφών της ιστορικής Αρμενίας, που η διάλυσή της ξεκίνησε τον περασμένο αιώνα. Το υπόλοιπο τμήμα της ανήκει σήμερα στην Τουρκία.

Η πρώτη επίσημη επίσκεψη του Προέδρου της Δημοκρατίας Κ. Στεφανόπουλου από 11 έως 13 Μαΐου μπορούμε να πούμε ότι αποτελεί επιτέγασμα των άριστων σχέσεων μεταξύ της Ελλάδας και της Αρμενίας και αφετηρία στενότερων επαφών σε όλα τα επίπεδα. Επίσκεψη με ιδιαίτερη συμβολική και ιστορική αξία που επιβεβαίωσε τους παραδοσιακούς δεσμούς φιλίας μεταξύ των δύο χωρών.

Και σ' αυτή τη φιλελληνική χώρα η υποδοχή ήταν ανάλογη με αυτή, που επιφυλάσσει σε αδελφό. Στις συναντήσεις των δύο Προέδρων Κ. Στεφανόπουλο και Ρ. Κοτσαριάν επιβεβαιώθηκε το εξαιρετικό επίπεδο των διμερών σχέσεων. Ο πρόεδρος Κ. Στεφανόπουλος απένειμε στον πρόεδρο της Αρμενίας το Μεγαλόσταυρο του Τάγματος του Σωτήρος. "Όταν οι πολιτικές σχέσεις συνδυάζονται με συναισθηματικούς δεσμούς, τότε το επίπεδο είναι άριστο", τόνισε μεταξύ άλλων ο Πρόεδρος Κ. Στεφανόπουλος στην κοινή συνέντευξη Τύπου μετά τη συνάντησή. Από την πλευρά του ο πρόεδρος Ρ. Κοτσαριάν ανέφερε ότι οι συζητήσεις ήταν εγκάρδιες και διαπιστώθηκε ταύτιση απόψεων σε όλα τα ζητήματα. Ο πρόεδρος Κοτσαριάν ζήτησε να υπάρξει διεύρυνση των διμερών σχέσεων και χαρακτηριστικά είπε πως η Ελλάδα είναι χώρα «κλειδί» για τις σχέσεις της Αρμενίας με τους διεθνείς οργανισμούς.

Κατά την επίσκεψη υπογράφηκαν και δύο συμφωνίες για την αποφυγή της διπλής φορολογίας και τον τελωνιακό έλεγχο. Συνολικά από το 1991, όταν δημιουργήθηκε η ανεξάρτητη Δημοκρατία της Αρμενίας, έχουν υπογραφεί 25 συμφωνίες, μεταξύ των οποίων και αμυντική, που όπως τονίστηκε δε στρέφεται ενάντια σε τρίτες χώρες. Αξίζει να σημειώσουμε ότι η Ελλάδα είναι μέσα στην πεντάδα των χωρών, που επενδύουν στην Αρμενία. Η σημαντικότερη ελληνική επένδυση είναι η εξαγορά από τον ΟΤΕ του 90% του μετοχικού κεφαλαίου του αρμενικού Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών.

Η ομάδα των 24 Ελλήνων επιχειρηματιών, που μετείχε στην αποστολή, είχε συνολικά 140 συναντήσεις με ντόπιους οικονομικούς παράγοντες. Επίσης στο πλαίσιο του ΟΣΕΠ οι δύο χώρες συνεργάζονται στενά.

Επίσκεψη του Προέδρου Κ. Στεφανόπουλου στο Μνημείο Γενοκτονίας

Η γενοκτονία των Αρμενίων, που διαπράχθηκε από τους Τούρκους το 1915, αποτελεί μια από τις πιο μελανές σελίδες της παγκόσμιας ιστο-

Ο πρόεδρος Κ. Στεφανόπουλος απονέμει στον πρόεδρο της Αρμενίας Κοτσαριάν το Μεγαλόσταυρο του Τάγματος του Σωτήρος.

Στο μνημείο γενοκτονίας στο Ερεβάν.

ρίας και προκαλεί αισθήματα ντροπής για την ανθρώπινη υπόστασή μας. Ενάμισι εκατομμύριο Αρμένιοι σφαγιάστηκαν με τον πιο αποτρόπαιο τρόπο. Η Ελλάδα είναι από τις λίγες χώρες, που έχει αναγνωρίσει τη γενοκτονία, με την οποία επιχειρήθηκε η εξόντωση του Αρμενικού λαού. Αρκεί να θυμόμαστε ότι ο Χίτλερ, είχε ως πρότυπο την τακτική του Ταλαάτ Πασά, όταν οργάνωνε το εβραϊκό ολοκαύτωμα. Σήμερα στο Ερεβάν, παρ' όλες τις διεθνείς πιέσεις, υπάρχει το Μνημείο της Γενοκτονίας.

Ο Πρόεδρος Κ. Στεφανόπουλος συνοδευόμενος από τους υφυπουργούς Εξωτερικών και Εθνικής Οικονομίας Γρ. Νιώτη και Α. Μπαλτά, επισκέφθηκε το μνημείο. Στο βιβλίο των επισήμων ο κ. Στεφανόπουλος έγραψε τα εξής λόγια "Με σεβασμό και οργή για το φριχτό έγκλημα σε βάρος ενός αθώου λαού καταδικάζω άλλη μια φορά εξ' ονόματος του Ελληνικού λαού την αρμενική γενοκτονία, η οποία με τη γενοκτονία σε βάρος των Ελλήνων του Πόντου, είναι η βαρβαρότητα σε όλη της την έκφραση".

Ινστιτούτο Ελληνικών Σπουδών στο Κρατικό Πανεπιστήμιο του Ερεβάν ιδρύεται με τη συνεργασία της ΓΤΑΕ, του υπουργείου Παιδείας της Ελλάδας, του ΑΠΘ και την πρεσβεία μας στην Αρμενία. Στους σπουδαστές προσφέρονται υποτροφίες για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, οικονομική στήριξη των διδασκόντων κ.α. Το ινστιτούτο αυτό αναμένεται να αποτελέσει τη βάση για τη δημιουργία Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού στην Αρμενία.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εγκαίνιασε στις 13 Μαΐου την ελληνική ιστορική και φιλολογική βιβλιοθήκη στο πανεπιστήμιο του Ερεβάν, που δημιουργήθηκε με δαπάνες του Ελληνικού Κράτους. Σε ένα σύγχρονα εξοπλισμένο χώρο οι φοιτητές μπορούν να κάνουν χρήση των 1.000 τόμων, δωρεά της ΓΤΑΕ.

Μετά τα εγκαίνια σε ειδική πανηγυρική τελετή παρουσία του Προέδρου της Αρμενίας Ρ. Κοτσαριάν ο Πρόεδρος Κ. Στεφανόπουλος αναγορεύτηκε Επίτιμος Διδάκτορας του Κρατικού Πανεπιστημίου Ερεβάν. Ιδιαίτερα συγκινητική ήταν η προσφώνηση του φοιτητή, που μίλησε στα ελληνικά εκ μέρους των Αρμενίων σπουδαστών, ο οποίος δήλωσε την απόφασή τους να είναι όπου και αν βρίσκονται, οι συμβολικοί φαντάροι της Ελλάδας και πρεσβευτές του Ελληνισμού στη χώρα τους.

Ο Ελληνισμός της Αρμενίας

Οι πιο αισιόδοξες μετρήσεις ανεβάζουν τον αριθμό των Ελλήνων ομογενών στην Αρμενία στις 5.000 με 6.000. Στην πραγματικότητα πρέπει να είναι πολύ λιγότεροι, λόγω της μεγάλης μετανάστευσης εξ' αι-

Επίσκεψη στο ελληνικό νηπιαγωγείο του Ερεβάν.

τίας της δεινής οικονομικής κατάστασης στη χώρα μετά τον πόλεμο του Ναγκόρνο Καραμπάχ, αλλά και του μεγάλου σεισμού που έπληξε το Δεκέμβριο του 1988 τη Β.Α. Αρμενία, όπου κατοικούσαν οι περισσότεροι Έλληνες.

Σύμφωνα με μαρτυρίες, οι πρώτοι Έλληνες ήρθαν στην Αρμενία στα τέλη του περασμένου αιώνα από τη Γεωργία και εγκαταστάθηκαν στις Β.Α. περιοχές δημιουργώντας ανθηρές κοινότητες κοντά στα ορυχεία χρυσού. Σήμερα το Αλαβερντί, το Μαντάν, το Στεπαναβάν και χωριά όπως το Γιαγκτάν, το Τσαρεντσαβάν κ.α. είναι αρκετά παραμελημένα και οι Έλληνες ζουν κάτω από δραματικές θα λέγαμε συνθήκες.

Η Ελληνική ομογένεια είναι οργανωμένη σε Ομοσπονδία οκτώ κοινοτήτων, που έχει αναγνωριστεί από το αρμενικό κράτος. Το ελληνικό στοιχείο, που έχει απομείνει στην Αρμενία, στην πλειονότητά του δεν μιλάει ελληνικά, ενώ μόνο οι μεγαλύτεροι ακόμα ομιλούν τα ποντιακά. Για τη διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας καταβάλλονται προσπάθειες από την ελληνική πολιτεία. Σε όλη την Αρμενία απασχολούνται 13 δασκάλες από την ομογένεια, με έξοδα της Ελλάδας. Εδώ και δύο χρόνια σε δύο σχολεία το 74 και 132 του Ερεβάν η ελληνική γλώσσα έχει ενταχθεί ως πρώτη ξένη

γλώσσα. Στα άλλα σχολεία η διδασκαλία γίνεται εξωσχολικά (απογευματινές ώρες ή Σάββατα και Κυριακές). Επίσης στο Ερεβάν λειτουργεί και ένα πρότυπο ιδιωτικό ελληνικό νηπιαγωγείο.

Τα τελευταία χρόνια η ΓΤΑΕ φιλοξενεί ετησίως περίπου 100 παιδιά ελληνικής καταγωγής σε κατασκηνώσεις στην Ελλάδα.

Συνάντηση του Προέδρου Κ. Στεφανόπουλου και του υφ. Εξωτερικών Γρ. Νιώτη με εκπροσώπους της Ομογένειας

Ο Πρόεδρος Κ. Στεφανόπουλος είχε ένα καλό λόγο για όλους του ομογενείς μας που παραβρέθηκαν στη συνάντηση και τους ενθάρρυνε να συνεχίσουν το έργο τους, λέγοντας πως η Ελλάδα είναι πάντα στο πλευρό τους, νοιάζεται και τους συμπαράστέκεται στις δύσκολες ώρες που περνούν. Στη συνάντηση αυτή ο υφ. Εξωτερικών Γρηγόρης Νιώτης παρέδωσε το ποσό των 17.000 \$ για την κάλυψη των αναγκών των ελληνικών κοινοτήτων και τη μισθοδοσία των ελλήνων ομογενών δασκάλων.

Ο κ. Νιώτης είχε και μια δεύτερη συνάντηση με τον πρόεδρο της ΟΕΚ Α. Κιλιγκαρίδη, τους προέδρους των κοινοτήτων και τους δασκάλους και συζήτησε διεξοδικά μαζί τους τα προβλήματα που τους απασχολούν. Το πρώτο που ζήτησε ο πρόεδρος της ΟΕΚ Αρμενίας ήταν η επισκευή της εκκλησίας στο Μαντάν, που χτίστηκε το 1902 από τους πρώτους Έλληνες μεταλλωρύχους. Επίσης συζητήθηκε η ενίσχυση της διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας και η συμμετοχή των δασκάλων σε σεμινάρια μετεκπαίδευσης στην Ελλάδα. Η ανεργία των Ελλήνων της Αρμενίας είναι επίσης ψηλή και προτάθηκε να δοθούν θέσεις εργασίας σε ελληνικές επιχειρήσεις στην Αρμενία.

Άλλο ένα σοβαρό ζήτημα είναι και η ελλιπής ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Ο κ. Νιώτης διαβεβαίωσε τους ομογενείς ότι μέχρι το τέλος του χρόνου το ΣΑΕ θα θέσει σε λειτουργία δύο ιατρικά κέντρα στο Ερεβάν και το Αλαβερντί. Επίσης επισημάνθηκε η ανάγκη έκδοσης διγλώσσας εφημερίδας, που θα συμβάλει στη συσπείρωση του ελληνικού στοιχείου. Τέλος ζήτησαν διευκόλυνση στην παροχή θεωρήσεων, ώστε να μπορούν απρόσκοπτα να επισκέπτονται τους συγγενείς τους στην Ελλάδα.

Οι ομογενείς αποχαιρέτησαν τον κ. Νιώτη σαν παλιό καλό φίλο εκφράζοντας την ιδιαίτερη εκτίμηση, που τρέφουν στο πρόσωπό του. "Σπριζόμαστε σε εσάς, γιατί γνωρίζουμε ότι μας πονάτε και κρατάτε το λόγο σας", ήταν τα τελευταία λόγια τους.

Την επομένη της συνάντησης ο υφ. Εξωτερικών Γρ. Νιώτης βρήκε χρόνο και επισκέφθηκε εκτός προγράμματος ένα από τα σχολεία, όπου διδάσκεται η ελληνική γλώσσα και το ελληνικό νηπιαγωγείο. Τα παιδιά του χάρισαν το καλύτερο χαμόγελό τους και με χαρά παρουσίασαν ένα μικρό πρόγραμμα με τραγούδια ελληνικά και συρτάκι. Νομίζω πως αυτή ήταν η πιο γλυκιά στιγμή της επίσκεψής μας στην Αρμενία. ■

Με σεβασμό και οργή
για το φριχτό έγκλημα
σε βάρος ενός αθώου λαού
καταδικάζω άλλη μια φορά
εξ ονόματος του Ελληνικού
λαού την αρμενική γενοκτονία
η οποία με τη γενοκτονία σε
βάρος των Ελλήνων του
Πόντου, είναι η βαρβαρότητα
σε όλη της την έκφραση...